

Павлюк О. В.,
*аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Львівського державного університету внутрішніх справ*

ДЕТЕРМІНАНТИ ДОЦІЛЬНОСТІ УНОРМУВАННЯ ВІДНОСИН, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПРАВОВОЮ ОХОРОНОЮ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, СТВОРЕНИХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

DETERMINANTS OF EXPEDIENCY OF NORMALIZATION OF RELATIONS RELATED TO THE LEGAL PROTECTION OF OBJECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHT CREATED USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES

Правове регулювання штучного інтелекту, незважаючи на наявність певних стандартів, є недосконалим, оскільки знаходиться на етапі становлення навіть у розвинених країнах світу. Однак відсутність нормативної бази не зупиняє появу та розвиток численних розробок у сфері застосування штучного інтелекту.

Увага українського наукового юридичного співтовариства зосереджена на дослідженні досвіду іноземних держав в частині нормативного регулювання використання систем штучного інтелекту у сфері інтелектуальної власності. При цьому, для правильної імплементації міжнародного досвіду необхідним є визначення специфіки штучного інтелекту, чого можливо досягнути шляхом встановлення першопричин, які зумовлюють запровадження відповідних норм права у сфері інтелектуальної власності для врегулювання правовідносин, де штучний інтелект бере безпосередню участь.

Такі першопричини, або іншими словами – детермінанти, є наявними як на практичному (стрімкий розвиток технологій), так і на теоретичному рівнях (наукові напрацювання дослідників). В той час як певні іноземні держави вже виокремили для себе такі першопричини, Україна в цьому контексті перебуває на початковому етапі формування цілей, які повинні бути досягнуті для забезпечення унормування відносин у сфері інтелектуальної власності. Тому вказане дослідження, як огляд передумов для врегулювання вказаних відносин буде сприяти подальшому розвитку вітчизняного законодавства.

Відтак, метою цієї статті є визначення підстав, що зумовлюють необхідність впровадження правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності, пов'язаних із об'єктами, створеними із використанням штучного інтелекту. Встановлено, що такими підставами є необхідність визначення правового статусу штучного інтелекту; необхідність визначення правового статусу об'єктів інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом; відсутність нормативного регулювання у законодавстві України; можливість використання штучного інтелекту в системі відносин інтелектуальної власності, що не пов'язана із створенням об'єктів інтелектуальної власності.

При цьому наголошується, що вказані чинники є основними, в той же час наявними є значно більше підстав, з огляду на стрімкий та динамічний розвиток технологій штучного інтелекту.

Ключові слова: *штучний інтелект, інтелектуальна власність, правове регулювання, детермінанти, правовий статус.*

Legal regulation of artificial intelligence, despite the presence of certain standards, is imperfect, as it is at the stage of formation even in the developed countries of the world. However, the lack of a regulatory framework does not stop the emergence and development of numerous developments in the field of artificial intelligence.

The attention of the Ukrainian scientific and legal community is focused on reviewing the experience of foreign countries in terms of regulation of the use of artificial intelligence systems in the field of intellectual property. At the same time, for the correct implementation of international experience, it is necessary to determine the specifics of artificial intelligence, which can be achieved by establishing the root causes that lead to the introduction of appropriate legal norms in the field of intellectual property for the regulation of legal relations where artificial intelligence takes a direct part.

Such root causes, or in other words – determinants, are present both at the practical (rapid development of technologies) and at the theoretical levels (scientific achievements of researchers). While certain foreign states have already

singled out such root causes, Ukraine in this context is at the initial stage of forming goals that must be achieved to ensure the normalization of relations in the field of intellectual property. Therefore, the specified study, as a review of the prerequisites for the settlement of the specified relations, will contribute to the further development of domestic legislation.

Therefore, the purpose of this article is to determine the reasons for the need to implement legal regulation of relations in the field of intellectual property related to objects created with the use of artificial intelligence. It was established that such grounds are the need to determine the legal status of artificial intelligence; the need to determine the legal status of intellectual property objects created by artificial intelligence; lack of normative regulation in the legislation of Ukraine; the possibility of using artificial intelligence in the system of intellectual property relations, which is not related to the creation of objects of intellectual property.

At the same time, it is emphasized that the specified factors are the main ones, at the same time, there are much more reasons, given the rapid and dynamic development of artificial intelligence technologies.

Key words: *artificial intelligence, intellectual property, legal regulation, determinants, legal status.*

Постановка проблеми. Системи штучного інтелекту (далі – ШІ) зарекомендували себе як один із наступних цифрових кордонів інновацій та сьогодні розвиваються в геометричній прогресії, у них вбудовуються більш складні форми програмного забезпечення.

Системи з підтримкою штучного інтелекту перейшли від виконання простих обчислень до створення віршів, творів мистецтва та інших більш складних творчих робіт. У зв'язку з цим виникає питання про те, чи можна надати такій роботі певний статус відповідно до законів про інтелектуальну власність, як і будь-якому іншому результату творчої праці людини, яка охороняється згідно із законодавством про інтелектуальну власність.

У цьому контексті видається необхідним здійснити переоцінку потреби в охороні інтелектуальної власності та її теоретичне обґрунтування. Слід нагадати, що в ліберальному суспільстві, заснованому на ринковій економіці, немає потреби обґрунтовувати, чому не надається охорона результатам інтелектуальної та творчої діяльності. Навпаки, виникає питання, чому (і за яких обставин) об'єкти авторського та патентного права, створені системами штучного інтелекту, потребують відповідного правового регулювання та захисту із сторони права інтелектуальної власності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. З огляду на практично повну відсутність належного правового регулювання у вітчизняному законодавстві відносин, пов'язаних із використанням штучного інтелекту або ж із самою діяльністю систем штучного інтелекту у сфері інтелектуальної власності, проблеми такого правового регулювання не залишилися поза увагою як українських, так і міжнародних юристів-дослідників. Окремі аспекти вказаної проблематики

були висвітлені у працях таких науковців як О. Кривецький, І. Городиський, М. Карчевський, О. Радутний, Т. Каткова, К. Токарева, К. Міліцина, О. Баранов, О. Кохановська, Є. Харитонов, С. Корнєєва, Н. Марценко.

Втім, науковцями в основному спрямовано свою увагу на обґрунтування необхідності появи відповідного правового регулювання у сфері інтелектуальної власності, яке могло б бути застосоване і до систем штучного інтелекту та вивчення практики вирішення такої проблеми у міжнародному праві та законодавстві інших держав.

Виділення невирішеної проблеми. Дослідники зосередилися на вирішенні проблеми відсутності правового регулювання відносин за участю штучного інтелекту, при залишаючи поза увагою детермінанти (визначальні підстави), які вказують на необхідність появи законодавства та які дозволяють у повній мірі зрозуміти специфіку застосування штучного інтелекту у сфері інтелектуальної власності, що в свою чергу забезпечить ефективність потенційно створених норм права.

Мета наукової статті. Відтак, метою цієї роботи буде виокремлення чинників, які визначають необхідність створення відповідного правового регулювання, що забезпечить належну охорону, а у певних випадках і захист, об'єктів права інтелектуальної власності, що створені системами штучного інтелекту або за їх допомогою.

Результати дослідження

1. Необхідність визначення правового статусу штучного інтелекту

Під поняттям штучний інтелект зазвичай розуміють здатність комп'ютера/машини самостійно приймати рішення, імітуючи при цьому процес мислення людини. З огляду на таку здатність технологій штучного інтелекту, не можна виключати

можливість останнім прийняття рішень у сфері інтелектуальної власності, зокрема, можливість ІІІ бути автором твору, як наслідок його самостійного створення, чи бути власником патенту внаслідок створення потенційно патентоздатних винаходів у сфері патентного права.

Як зазначає Е. Фрейзер, зважаючи на розвиток здібностей систем штучного інтелекту створювати винаходи повністю автономно, труднощі з ідентифікацією винахідника будуть посилюватися. І навіть якщо визначити винахідника для отримання патенту, наприклад, за аналогією з моделлю законодавства Великобританії про авторське право щодо творених комп'ютером творів, це не відобразить реальний внесок з боку людини у винахідницький задум [1, с. 329-330].

Зазначене фактично створює необхідність визначення правового статусу ІІІ.

У науковій літературі з цього приводу точаться дискусії та висловлюються різні підходи. Для прикладу, виділяють такі основні підходи до визначення авторства творів, створених штучним інтелектом:

- 1) автор – розробник штучного інтелекту (комп'ютерної програми чи коду);
- 2) автор – користувач штучного інтелекту (використання програми фотошоп);
- 3) автор – безпосередньо штучний інтелект (концепція електронна особа);
- 4) автор – співавторство людини та штучного інтелекту.

Перший та другий підходи є найпоширенішими, але не зовсім відповідають ознаці творів як об'єктів інтелектуальної власності – наявність творчої та інтелектуальної діяльності людини.

Проблема першої концепції полягає у тому, що творча та інтелектуальна діяльність людини – це комп'ютерний код, який є основою штучного інтелекту.

У другій концепції твір, який генерує програма, не містить впливу розробника, оскільки виконує певний алгоритм дій. Користувач штучного інтелекту не є автором об'єкту інтелектуальної власності повною мірою, тому що він лише завантажує певні файли у програму, творчу діяльність при цьому виконує ІІІ.

Щодо третьої концепції, то для того щоб штучний інтелект мав змогу користуватись

своїми правами та обов'язками, він повинен мати якийсь статус чи правовий режим. Тут виникає питання, чи віднести ІІІ до існуючих суб'єктів та наділити його такою ж правоздатністю і дієздатністю, чи прописати всі його права та обов'язки заново.

Провідні європейські держави декларують готовність законодавчо визнати автором твору комп'ютерну програму, тим самим поставити штучний інтелект на один щабель із людським. Пріоритетним напрямом розвитку в країнах ЄС визначили створення цифрового єдиного ринку (Digital single market). Європарламентом було схвалено Резолюцію «Норми цивільного права про робототехніку». Документ, що складається з понад сотні пунктів, присвячено найрізноманітнішим аспектам і проблемам робототехніки. Зокрема, пропонується закріпити правові основи використання штучного інтелекту та впровадження загальноєвропейської системи реєстрації «розумних» машин [2, с. 15].

Щодо четвертої концепції, то слід згадати досвід США, де виділяється підхід, за яким визнається людина, що використовує штучний інтелект для створення твору, діє у співавторстві із штучним інтелектом як користувач та розробник/ власник штучного інтелекту [3, с. 458]. Обговорюється думка, що штучний інтелект слід розглядати як працівника або підрядника користувача. Серед наявних шляхів розвитку (розробки нового режиму, надання статусу автора штучному інтелекту тощо) США вибирають окремий шлях, де технології незалежно від рівня складності їх функціонування залишатимуться засобом [4, с. 346].

У контексті різноманіття підходів щодо авторства штучного інтелекту слухними видаються слова Р.Б. Аббота, «роль комп'ютера можна розкласти за спектром: на одному його кінці комп'ютер – це просто інструмент, що допомагає людині-винахіднику; на іншому кінці спектру – комп'ютер, що відповідає вимогам, що висуваються до винахідника «, і системи штучного інтелекту, які здатні створювати результати автономно, знаходяться на другому кінці спектру. При цьому, незважаючи на те, що машини потребують певного внеску з боку людини, оскільки вони не можуть почати діяти власними силами, постановка задачі перед машиною та забезпечення її первісними

даними не робить людину винахідником створених машинною результатів [5, с. 1094].

Таким чином, головне питання полягає не у визнанні авторства за штучним інтелектом, а у законодавчому визначенні особи, якій будуть належати майнові права на об'єкт, створений програмою.

В Україні на твори штучного інтелекту авторське право не поширюється. Законодавство нашої держави не визнає за штучним інтелектом авторство на об'єкти інтелектуальної власності. Проте з часом такий підхід ймовірно зміниться. Адже на міжнародному рівні вже відбувається обговорення правового статусу роботів і можливість визнання їх як «електронних осіб» (electronic person) [6].

Те ж саме стосується і патентного права, оскільки системи штучного інтелекту не визнаються винахідниками у юрисдикціях більшості країн світу, незважаючи на те, що створені ними результати можуть відповідати передбаченим законодавством критеріям патентоспроможності. Тут виникає цілком закономірне питання щодо можливості визнання винахідниками цих результатів творця машини, зокрема розробників відповідного програмного забезпечення.

При цьому, не можна виключити випадки, коли просто буде приховано, хто є справжнім винахідником, і патенти будуть видані особам, які оголосять про охороноздатне рішення, створене комп'ютером. Такі випадки можуть бути у будь-якій юрисдикції, і в літературі вже зазначаються неодноразові такі факти [7, с. 13].

2. Необхідність визначення правового статусу об'єктів інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом

Встановивши необхідність нормативного врегулювання питання правового статусу штучного інтелекту, виникає наступна, не менш важлива та яка потребує нормативного врегулювання, проблема – як бути із потенційно охороноздатними об'єктами у сфері інтелектуальної власності, створеними системами штучного інтелекту та чи взагалі слід надавати правову охорону таким об'єктам.

На думку деяких експертів, наприклад, М.Ф. Бакри, Ж. Хе і Б. Гейна, машини не можуть розглядатися як «творці», і ставлення до них не має бути, як до людини, тому створені системами штучного інтелекту резуль-

тати слід розглядати у якості громадського надбання. Як аргумент при цьому наводиться припущення, що машини в процесі створення результатів матимуть доступ до величезного масиву інформації, частина з якої є культурною та духовною спадщиною всього людства, і тому нові результати, засновані на цій спадщині, повинні знаходитися у вільному доступі для широкої громадськості [8].

Схожої точки зору дотримується Р.Д. Кліффорд, який стверджує, що результати, створені системами штучного інтелекту, не можуть і не повинні охоронятися законами про інтелектуальну власність, і їх слід зарахувати до суспільного надбання [9, с. 1702-1703].

Як правило, висновки про поширення режиму суспільного надбання на створювані машинами результати роблять не прихильники посилення правової охорони результатів інтелектуальної діяльності, а прихильники захисту суспільних інтересів та права на вільний доступ, насамперед, до творів літератури та мистецтва. Серед плюсів даного підходу можна виділити вільний доступ до результатів, які не створені творчою працею фізичної особи, та збереження недоторканною концепції унікальності людини-творця.

Крім цього, з таким підходом навряд чи погодяться розробники та власники систем штучного інтелекту, оскільки перші вкладають величезні ресурси у розробку відповідних технологій, а другі потенційно несуть тягар суттєвих витрат на придбання зазначених систем або отримання прав на їхнє використання. Зазначені особи обґрунтовано претендуватимуть на те, щоб їх витрати були так чи інакше компенсовані. У свою чергу, відсутність стимулів та винагороди для розробників навряд чи можна розцінювати прогресивним підходом. Це однаково стосується як області авторських прав, так і патентного права.

У свою чергу, висловлюючись за необхідність переосмислення існуючих підходів та вирішення питання на користь надання правової охорони результатам, створеним системами штучного інтелекту, Р.Б. Абботт наводить такі аргументи. За його словами, «передбачається творча сингулярність, за якої комп'ютери перевершать людину-винахідника як першоджерело нових відкриттів». Цей феномен ставить нові виклики перед традиційною пара-

дигмою патентоспроможності. Машини вже створюють патентоспроможні результати в умовах, коли швидше комп'ютер, ніж людина, відповідає вимогам для того, щоб бути визнаним автором винаходу. Тим не менш, на даному етапі немає ясності на рівні законодавства, судової практики або роз'яснень відомств з інтелектуальної власності, чи може машина виступати як автор винаходу, і чи є винахід, створений машиною, патентоспроможним. Вже в найближчому майбутньому системи штучного інтелекту регулярно використовуватимуться з винахідницькою метою, і цілком можливо, що з часом комп'ютери відповідатимуть за більшість інновацій [5, с. 1080].

3. Відсутність нормативного регулювання у законодавстві України

Очевидним є те, що суспільні відносини, які становлять собою предмет правового регулювання, є динамічними, постійно розвиваються та зазнають змін. У контексті цього дослідження слід зазначити, що внаслідок входження технологій штучного інтелекту у сферу інтелектуальної власності, виникають нові суспільні відносини, що потребують унормування та правової визначеності [10, с. 92].

Відтак, можна з упевненістю свідчити, що саме відсутність нормативного регулювання є основним детермінантом доцільності появи відповідної правової бази, створення відповідного правового режиму.

Об'єктивно постає питання: яке місце у системі правового регулювання займає штучний інтелект?

Традиційна правова доктрина стверджує, що правові норми регулюють суспільні відносини між людьми. Однак на сучасному етапі права наука не готова дати відповідь на питання, яким чином будуть регулюватися суспільні відносини, пов'язані з роботами зі штучним інтелектом. Про те, що проблема визначення правового регулювання суспільних відносин в умовах використання штучного інтелекту не є надуманою або фантастичною, свідчать надзвичайно активні дії багатьох держав щодо створення національних стратегій, концепцій і програм розвитку штучного інтелекту, а також надзвичайно великі бюджети транснаціональних корпорацій для науково-дослідних робіт із розвитку штучного інтелекту [11, с. 10].

Україна починає робити перші кроки у напрямку створення належного правового регулювання/правового режиму штучного інтелекту. Про це, зокрема, свідчить Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні, яку було схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р (далі – Концепція) [12].

Як зазначено у самій Концепції, впровадження інформаційних технологій, частиною яких є технології штучного інтелекту, є невід'ємною складовою розвитку соціально-економічної, науково-технічної, оборонної, правової та іншої діяльності у сферах загальнодержавного значення. Відсутність концептуальних засад державної політики в галузі штучного інтелекту не дозволяє створювати та розвивати конкурентоспроможне середовище в зазначених сферах діяльності [12].

Як наслідок, виникає необхідність розроблення єдиної скоординованої державної політики, спрямованої на розв'язання першочергових проблем, серед яких Концепція виділяє відсутність або недосконалість правового регулювання штучного інтелекту (в тому числі у сферах освіти, економіки, публічного управління, кібербезпеки, оборони), а також недосконалість законодавства про захист персональних даних.

Для подолання зазначеної та інших проблем, Концепція пропонує комплекс завдань, виконання яких у сукупності дозволить забезпечити захист прав та свобод учасників відносин у галузі штучного інтелекту, розроблення та використання технологій штучного інтелекту з дотриманням етичних стандартів, серед яких слід згадати наступні:

імплементація норм, закріплених у “Рекомендаціях щодо штучного інтелекту”, що прийняті у червні 2019 року Організацією економічного співробітництва та розвитку (OECD/LEGAL/0449), за умови дотримання етичних стандартів, передбачених в Рекомендаціях CM/Rec(2020)1, схвалених 8 квітня 2020 р. Комітетом міністрів Ради Європи для держав-членів щодо впливу алгоритмічних систем на права людини, у законодавство України;

опрацювання питання відповідності законодавства України керівним принципам, установленим Радою Європи, щодо розроблення та

використання технологій штучного інтелекту та гармонізація його з європейським;

забезпечення взаємодії між відповідними Технічними комітетами України та міжнародними підкомітетами стандартизації ISO/IEC JTC 1/SC 42 Artificial Intelligence щодо спільного розроблення стандартів у галузі штучного інтелекту;

підтримка ініціатив створення організаційних форм співробітництва заінтересованих юридичних та фізичних осіб у галузі штучного інтелекту;

опрацювання питання щодо необхідності врегулювання суспільних відносин у сфері розвитку штучного інтелекту на законодавчому рівні [12].

Досить цікавою є думка Т.Г. Каткової, яка наголошує на необхідності створення Карти правових реформ використання штучного інтелекту. Правові реформи у сфері штучного інтелекту повинні охоплювати багато різних сфер, зокрема цивільне законодавство (визначення правосуб'єктності, зокрема, в яких ситуаціях він може діяти в якості посередника фізичної чи юридичної особи; укладати договори; нести цивільноправову відповідальність); кримінальний закон (визначення кримінальної відповідальності за дії штучного інтелекту); страхове законодавство; захист персональних даних (можливості надання диференційованої згоди на обробку персональних даних, а також удосконалення механізму інформованої згоди на обробку персональних даних); законодавство у сфері інтелектуальної власності; медичне право (використання штучного інтелекту в медичній сфері, аспекти діяльності лікаря, який використовує штучний інтелект) [13, с. 46].

Для забезпечення виконання Концепції існує План заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021-2024 роки, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 № 438-р [14].

Втім, на даний момент було лише розроблено та подано Кабінетові Міністрів України проект акту Кабінету Міністрів України щодо схвалення Концепції законопроекту про розвиток штучного інтелекту.

Отже, з упевненістю можна сказати, що нормативне регулювання використання та діяльності штучного інтелекту в Україні перебуває на ранньому етапі (етап визначення стратегії та

напрямків розвитку), що не відповідає реаліям сьогодення та потребує подальшого розвитку.

4. Можливість використання штучного інтелекту в системі відносин інтелектуальної власності, що не пов'язана із створенням об'єктів інтелектуальної власності

Не слід забувати також можливість використання систем штучного інтелекту у якості допоміжного інструменту у сфері інтелектуальної власності, при цьому не виділяючи їх у якості автора чи винахідника. Ця грань технологій штучного інтелекту найяскравіше проявляє себе саме у патентній системі.

Пошук і аналіз величезних обсягів тексту є ідеальним способом використання інструментарію штучного інтелекту. ШІ може бути особливо корисним у використанні для вирішення багатьох завдань патентної системи, які передбачають прийняття юридично-значимих рішень. Правильно розроблені технології штучного інтелекту можуть допомогти у прийнятті юридичних рішень шляхом пошуку, встановлення та надання відповідної інформації користувачам. Іноді ця інформація наразі доступна користувачам, але її можна було б отримати набагато швидше та легше за допомогою програмного забезпечення ШІ. В інших випадках корисну інформацію було б важко, якщо взагалі неможливо, отримати без допомоги ШІ.

Відтак, можна виділити три найбільш підходящі способи використання штучного інтелекту у патентній системі: прийняття юридично-значимих (правових) рішень, автоматичне підсумовування та відповіді на запитання [15, с. 417-418].

Прийняття юридично-значимих (правових) рішень

Сприяння штучним інтелектом у прийнятті певних типів юридичних рішень може змінити роботу патентної системи, підвищивши точність і швидкість виконання численних завдань, які зараз виконуються людьми без допомоги ШІ.

Прийняття юридичних рішень за допомогою штучного інтелекту не означає, що рішення, які раніше приймалися людьми, будуть прийматися «програмним забезпеченням». Натомість це означає, що програмне забезпечення певним чином допоможе або підтримає людину в процесі прийняття рішень. Хоча штучний інтелект не може замінити прийнят-

тя людських рішень, він все ж може його розширити. Наприклад, програмне забезпечення виконує певні допоміжні дії, збирає інформацію, яку людина могла б потенційно використати під час прийняття рішення. Ідентифікація, об'єднання й упорядкування інформації, яка була б корисною для прийняття рішення, часто є легшим завданням, ніж прийняття фактичного рішення, і це завдання, у якому ШІ може досягти успіху. Програмне забезпечення дає перевагу, якщо воно полегшує, пришвидшує або робить точнішим процес прийняття рішень людиною [15, с. 420].

Незначна перевага ШІ для збору інформації полягає в тому, що добре розроблене програмне забезпечення знає, яка інформація, зокрема, корисна для юридичного рішення, і автоматично шукає цю інформацію. Тільки це може заощадити значну кількість часу.

Однією з категорій прийняття юридичних рішень є оцінка того, чи відповідає патентна заявка кожній із вимог щодо патентоспроможності.

Іншим прикладом прийняття юридичних рішень є аналіз порушення патентних прав.

Автоматичне підсумовування патенту

Іншим можливим застосуванням ШІ до патентної системи є автоматичне підсумовування патенту. Програмне забезпечення ШІ може узагальнити документ, вибравши кілька речень, які вважаються найбільш інформативними, та представити їх читачеві. Більш складні методи узагальнення можуть навіть створити зовсім новий текст для опису документа, а не виділяти окремі частини тексту документа. Для патенту автоматичне узагальнення виділило б найбільш помітні моменти, такі як сам винахід та особливості, які роблять винахід унікальним. Крім того, узагальнення може забезпечити різні рівні деталізації, які бажає користувач.

Програмне забезпечення ШІ може аналізувати більше даних, ніж будь-яка людина, і може визначити закономірності та тенденції, які людина не змогла б виявити.

Відповіді на запитання (анг. Question Answering)

Останнім прикладом застосування ШІ до патентної системи є відповіді на запитання. Мільйони існуючих патентів містять інформацію про величезну кількість технологій у багатьох галузях техніки. Після того, як ця

інформація буде ідентифікована та отримана програмним забезпеченням ШІ, ця інформація може бути використана для відповідей на запитання користувачів. Такі запитання дозволять користувачам отримати відомості про стан техніки в галузі, дізнатися, як створити певний тип технології або визначити, як можна використовувати конкретну технологію. Ця функція буде корисною для будь-якого представника громадськості, зацікавленого в розумінні технології в цілому. Це також може принести користь користувачам, які намагаються зрозуміти технологію конкретного патенту.

Висновок. В ході проведення цього дослідження було виокремлено основні, на думку автора, детермінанти необхідності унормування досліджуваних правовідносин. Втім, слід зазначити, що таких детермінантів є значно більше, оскільки системи штучного інтелекту є явищем динамічним, з огляду на стрімкий розвиток технологій. Відтак, зважаючи на все частіше використання систем штучного інтелекту у сфері інтелектуальної власності, будуть виникати все нові і нові підстави для створення відповідного правового регулювання, оскільки останнє забезпечить як правову визначеність, так і захист суб'єктів відносин інтелектуальної власності.

Щодо України, то поки вітчизняні правові акти не регламентують діяльності штучного інтелекту. Вочевидь, інформаційні технології вже стали невід'ємною частиною нашого повсякденного життя, тому необхідно вже сьогодні сприяти їх впровадженню у правовий простір. Вчені починають усвідомлювати, що цифрове середовище незабаром змінить право інтелектуальної власності. Поки в Україні на твори штучного інтелекту авторське право не поширюється, будь-хто може безкарно використовувати музичні твори або візуальні зображення, створені комп'ютерною програмою. Те ж саме стосується і патентного права, оскільки системи штучного інтелекту не визнаються винахідниками у юрисдикціях більшості країн світу, незважаючи на те, що створені ними результати можуть відповідати передбаченим законодавством критеріям патентоспроможності.

Як наслідок, проблема правового забезпечення відносин інтелектуальної власності та штучного інтелекту має місце та потребує нагального пошуку шляхів її вирішення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Fraser E. Computers as Inventors – Legal and Policy Implications of Artificial Intelligence on Patent Law // SCRIPTed. 2016., вип. 3 Т. 13. С. 305-333.
2. Кривецький О. До проблеми правового регулювання штучного інтелекту // Громадська думка про правотворення. 2018. № 14. С. 15-19.
3. Dickenson J. , Morgan A. , Clark B. Creative machines: ownership of copyright in content created by artificial intelligence applications // European Intellectual Property Review. Sweet & Maxwell. 2017., вип. 8 Т. 39. С. 457-460.
4. Міліцина К. Об'єкти, створені за допомогою штучного інтелекту і штучним інтелектом безпосередньо, та авторське право США // Підприємництво, господарство і право. 2019. № 5. С. 343-346.
5. Abbott R. I Think, Therefore I Invent: Creative Computers and the Future of Patent Law // Boston College Law Review. 2016., вип. 4 Т. 57. С. 1079-1126.
6. Electronic persons is a term first proposed by the European Parliament's Committee on Legal Affairs in a draft report on civil law rules on robotics dated May 31: [Веб-сайт]. 2017. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html (дата звернення: 15.06.2022).
7. Modkova A. , Vara H. The Robot Revolution – Reinventing Inventorship // Intellectual Property Forum. 2018. № 111. С. 11-18. С. 13.
8. Bakry, M. F. Autonomous Creation – Creation by Robots: Who Owns the IP Rights?: [Веб-сайт]. 2015. URL: <https://law.maastrichtuniversity.nl/ipkm/autonomous-creation-creation-by-robots-who-owns-the-ip-rights/> (дата звернення: 15.06.2022).
9. Clifford, R. D. Intellectual Property in the Era of the Creative Computer Program: Will the True Creator Please Stand Up? / R. D. Clifford // Tulane Law Review. – 1997. – N 71. – P. 1675-1703.
10. Марценко Н. Правовий режим штучного інтелекту в цивільному праві // Актуальні проблеми правознавства. 2019., вип. 20 Т. 4. С. 91-98.
11. Баранов О. А. Інтернет речей і право: погляд у майбутнє. Інтернет речей: проблеми правового регулювання та впровадження // матеріали Третьої наук.-практ. конф. / Політехніка. Київ, 2019. С. 7-12.
12. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: [Веб-сайт]. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.06.2022).
13. Каткова Т. Г. Штучний інтелект в Україні: правові аспекти // Право і суспільство. 2020. № 6. С. 46-55.
14. План заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021-2024 роки: [Веб-сайт]. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/438-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.06.2022).
15. Alderucci D. , Sicker D. Applying Artificial Intelligence to the Patent System // Technology & Innovation. 2019., вип. 4 Т. 20. С. 415-425.